

Onverzekerde claims uit pensioenregeling hangen als zwaard van Damocles boven werkgever

Dek risico's af als uitvoerings

Het sluiten en in stand houden van een uitvoeringsovereenkomst met een pensioenuitvoerder is verplicht volgens de Pensioenwet. Dat dwingt werkgever en verzekeraar – met name bij een verlenging – tijdig te starten met onderhandelen over de inhoud van de regeling. Als de oude overeenkomst is beëindigd en er is nog geen nieuwe gesloten, dan moet de werknemer dat tijdig weten. Hoewel dit niet met zoveel woorden is geregeld in de Pensioenwet, lijkt het erop dat de verzekeraar daarin een rol heeft. Voor de werkgever is het van belang de risico's in de tussenperiode af te dekken zodat hij niet met onverzekerde claims geconfronteerd wordt door het sluiten van een overeenkomst tot voorlopige dan wel voorwaardelijke dekking.

Door Marianne Meijer *

Uiteraard heeft de werknemer ook recht op pensioenopbouw als dat in zijn pensioenovereenkomst is opgenomen. Dus tijdige totstandkoming en verlenging van de uitvoeringsovereenkomst hoort standaard te zijn. Maar mocht dat onverhoopt niet lukken, dan moet in elk geval schriftelijk zijn geregeld dat de risico's zijn afgedekt.

Onder de Pensioen- en spaarfondsenwet was het tijdig tot stand komen van een verzekeringscontract voor verzekeraars niet zo'n probleem. Als er niet betaald werd mocht verrekening plaatsvinden met de pensioenaanspraken door deze met terugwerkende kracht

premienvrij te maken. De Pensioenwet regelt dat anders. Er wordt actie verwacht van verzekeraars om achterstallige premie binnen te krijgen. Hoe dat precies zit in de voor- of tussenfase van een contract is niet helder. Duidelijk is in elk geval wel dat de Pensioenwet de belangen van de deelnemers beter wil beschermen. Vandaar dat premievrijmaking bij betalingsachterstand aan banden is gelegd. De werknemer moet tijdig op de hoogte worden gebracht en de tijd krijgen om zelf zo nodig maatregelen te treffen voor de risicodekkingen.

VOORCONTRACTUELE FASE

De Pensioenwet vraagt om een andere aanpak die duidelijkheid verschaft over de contractuele verhoudingen tussen partijen. Met name in situaties waarin er nog geen uitvoeringsovereenkomst is of na het einde van de contractperiode, moet duidelijk zijn wat de drie partijen (de werkgever, de deelnemer en de verzekeraar) die betrokken zijn bij pensioen, van elkaar mogen verwachten. Gebruikelijk was al dat er in de onderhandelingsfase, voorafgaand aan het sluiten of verlengen van een uitvoeringsover-

eenkomst, voorlopige of voorwaardelijke dekking van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico werd verstrekt. In de praktijk bleef adequate schriftelijke vastlegging daarvan nogal eens achterwege.

Als er een pensioenovereenkomst is met de werknemer, dan heeft hij recht op dekking van het risico, ook als dat niet verzekerd is. Het voorbeeld in het kader hiernaast maakt duidelijk welk financieel risico de werkgever loopt als dat niet goed is afgedekt.

TIJDIG INFORMEREN

Strikt juridisch gezien bestaat er in de periode voorafgaand aan het sluiten van een contract – of in de fase tussen twee contracten – geen contractuele verhouding tussen werkgever en verzekeraar. De werkgever is geen premie verschuldigd en de verzekeraar geen pensioenopbouw en risicodekking. Maar hoe zit het met de werknemer? Hij heeft een pensioenovereenkomst met zijn werkgever en weet veelal niet dat de uitvoeringsovereenkomst met de verzekeraar is beëindigd en dat er nog geen nieuwe is gesloten. Uiteraard is zijn werkgever verplicht op grond van de Pensioenwet te zorgen voor het sluiten van een uitvoeringsovereenkomst en de continuering daarvan. Maar zou in deze situatie ook niet moeten gelden dat de verzekeraar de deelnemer tijdig op de hoogte stelt dat het contract beëindigd is en er in elk geval bij hem (nog) geen nieuwe uitvoeringsovereenkomst tot stand is gekomen? Zeker als er, voor zover de verzekeraar bekend is, geen tussentijdse maatregelen zijn genomen waarmee de risico's zijn afgedekt. En zou de werknemer niet ook moeten weten dat de opbouw van pensioen bij deze verzekeraar is gestopt? Er is dan weliswaar geen sprake van premieachterstand die gemeld moet worden, maar de gevolgen voor de werknemer zijn identiek.

Marianne Meijer.

Overeenkomst nog niet rond is

DEKKING IN TUSSENFASE

De Pensioenwet dwingt werkgevers en verzekeraars tot een tijdige totstandkoming dan wel verlenging van de uitvoeringsovereenkomst, meer nog dan dat het geval was onder de Pensioen- en spaarfondsenwet. Onvermijdelijk zullen we in de komende periode nog te maken krijgen met de situatie dat een nieuw te sluiten uitvoeringsovereenkomst betrekking heeft op nog te verwerven aanspraken over al verstreken diensttijd. Voor alle partijen, zowel de werkgever, de werknemer als de verzekeraar, is het belangrijk dat in elk geval de aan de pensioenregeling ten grondslag liggende risico's in de tussenfase verzekerd zijn. En ook dat dit juridisch vastligt zodat partijen weten wat ze aan elkaar hebben. Dat kan door het sluiten van een overeenkomst tot voorlopige dekking of een overeenkomst

tot voorwaardelijke dekking.

Ter verduidelijking: de te verzekeren risico's kunnen het overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico inhouden. Het verzekeren van het overlijdensrisico is belangrijk als de van toepassing zijnde pensioenovereenkomst alleen partner- en wezenpensioen op risicobasis kent. Maar ook bij een opbouw partner- en wezenpensioen is er een te verzekeren risico: de nog niet gerealiseerde opbouw van partner- en wezenpensioen tot aan de pensioendatum. Het te verzekeren arbeidsongeschiktheidsrisico betreft de premievrije opbouw tijdens arbeidsongeschiktheid, terwijl het arbeidsongeschiktheidspensioen een aanvulling geeft op de WIA-uitkering.

VOORLOPIGE DEKKING

Een overeenkomst tot voorlopige dekking wordt aangegaan voor

een bepaalde periode ter dekking van de te verzekeren risico's. De werkgever betaalt daarvoor bij aanvang van de verzekering de risicopremie over de salarissom op basis van een standaarddekking, waarbij bijvoorbeeld uitgegaan wordt van een 2,25 procent middelloonregeling met 70 procent nabestaandenpensioen (inhoudende partner- en wezenpensioen). De premie daarvoor zal een reële premie zijn, waarbij de risico's inclusief het uitlooprisico en de administratiekosten in aanmerking worden genomen. Mocht er een uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en verzekeraar tot stand komen, dan kan de betaalde risicopremie verrekend worden met de uiteindelijk verschuldigde premie. Komt er geen uitvoeringsovereenkomst tot stand bij de betrokken verzekeraar, dan wordt de overeenkomst tot voorlopige dekking beëindigd. De risico's die zich tijdens de contractduur hebben voorgedaan blijven voor rekening van de verzekeraar, inclusief het uitlooprisico.

VOORWAARDELIJKE DEKKING

Een overeenkomst tot voorwaardelijke dekking wordt ook aangegaan voor een bepaalde periode ter dekking van te verzekeren risico's. Daarbij wordt afgesproken dat het risico tijdens de onderhandelingsperiode gedekt wordt, onder de voorwaarde dat er een uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en verzekeraar tot stand komt. Is dat niet het geval, dan blijven er geen risico's achter bij de verzekeraar. Komt wel een uitvoeringsovereenkomst tot stand, dan treedt deze met terugwerkende kracht in werking, onder de voorwaarde dat de pensioenpremie – inclusief de risicopremie – vanaf de ingangsdatum wordt betaald. ■

* Mr Marianne Meijer-Zaalberg is manager Fiscale en juridische zaken & beleid Zwitserleven (FiZie).

Uitwerking financieel risico

De pensioenregeling die de werkgever is overeengekomen met zijn werknemers is een middelloonregeling, met een opbouwpercentage van 2,25 procent per dienstjaar en een franchise van 12.000 euro. Het partnerpensioen is 1,58 procent, en het wezenpensioen 0,32 procent van de pensioengrondslag. De pensioenleeftijd is 65 jaar. Werknemer Jan, 45 jaar echtgenoot en vader van 3 kinderen (14, 12 en 8 jaar), wordt plotseling ziek en overlijdt. Tot het moment van overlijden heeft hij vanaf zijn 21ste jaar pensioen opgebouwd, waaronder ook partner- en wezenpensioen. Het wezenpensioen wordt uitgekeerd totdat de kinderen 18 jaar zijn. Het gemiddelde salaris van Jan was in de afgelopen 24 jaar 50.000 euro.

Het opgebouwde partner- en wezenpensioen is op de overlijdensdatum:

Partnerpensioen: $24 * 1,58\% * (50.000 -/ - 12.000) = 14.410$ euro.

Wezenpensioen per kind tot 18 jaar: $24 * 0,32\% * (50.000 -/ - 12.000) = 2.918$ euro.

De nabestaanden van Jan hebben recht op:

Partnerpensioen: $44 * 1,58\% * (50.000 -/ - 12.000) = 26.418$ euro.

Wezenpensioen per kind tot 18 jaar: $44 * 0,32\% * (50.000 -/ - 12.000) = 5.350$ euro.

Het *overlijdensrisicodeel* in de pensioenregeling van Jan bedraagt dus jaarlijks:

Partnerpensioen: $26.418 -/ - 14.410 = 12.008$ euro.

Wezenpensioen per kind tot 18 jaar: $5.350 -/ - 2.918 = 2.432$ euro.

Stel dat Adrie, de partner van Jan - nu 43 jaar oud - overlijdt op 82-jarige leeftijd.

Dan is het totale bedrag aan niet verzekerde uitkeringen: $(82 -/ - 43) * 12.008 =$

468.312 euro. De niet verzekerde uitkeringen voor de wezenpensioenen bedragen

in totaal: $(4 + 6 + 10) * 2.432 = 48.640$ euro. In totaal dus een bedrag van 516.952

euro dat niet verzekerd is en voor rekening van de werkgever komt.